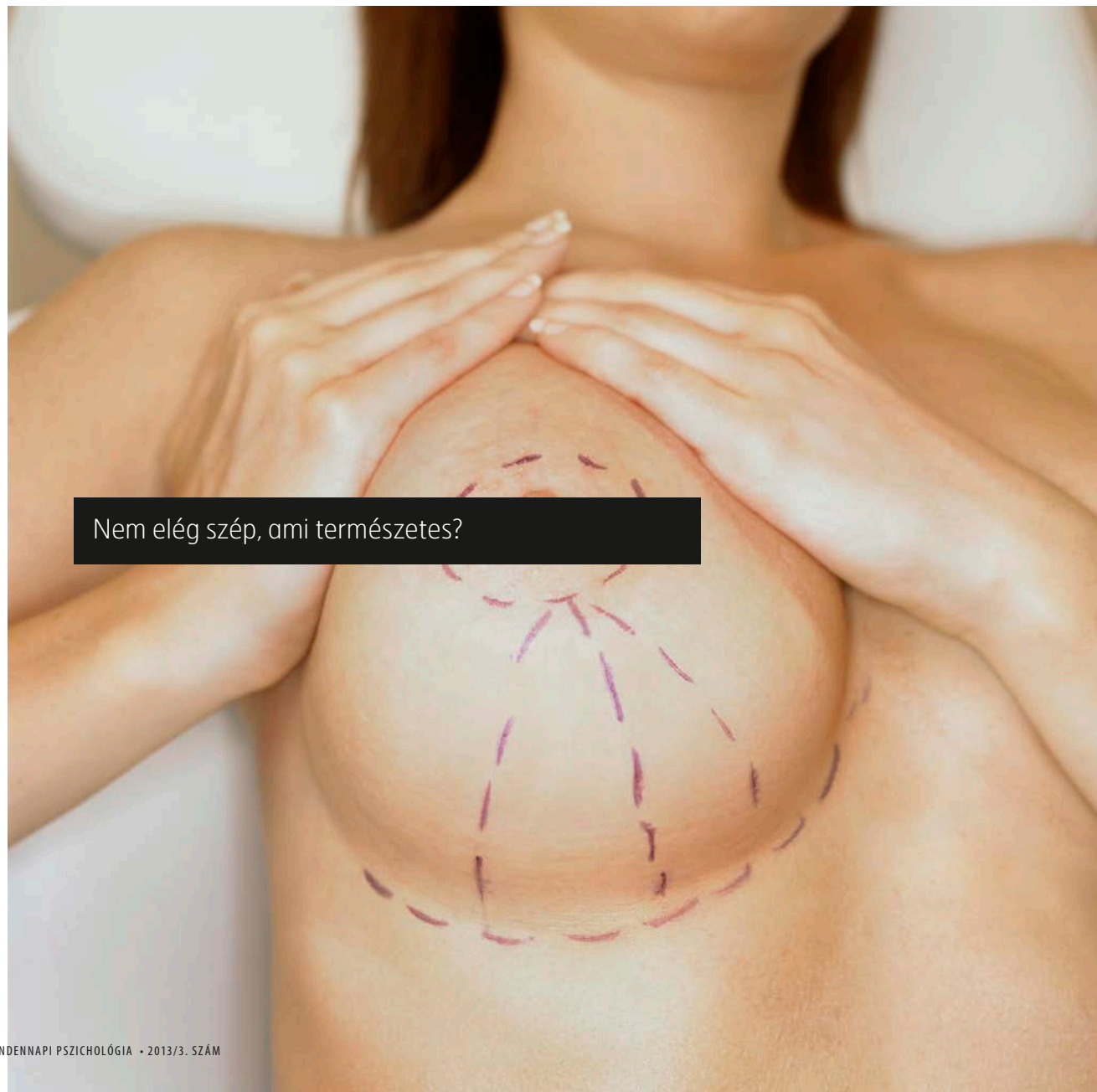

Mellbedobással győz?

Meskó
Norbert

Nem elég szép, ami természetes?

Néhány kultúrában a női mell különösen fontos része a szexuális vonzerónek. Méretére olyan nagy hangsúly helyeződött a nyugati társadalmakban, hogy általános gyakorlattá vált a sebészeti úton történő mellnagyobbítás, mint a vonzeró növelésének egy lehetséges módja. Az amerikai plasztikai sebészek társaságának adatai szerint az Egyesült Államokban a mellnagyobbítás egyre népszerűbb: míg 1992-ben 32 607 ilyen műtétet végeztek, addig 2007-ben már 347 500-at. A nők természetesen számos okból dönthetnek úgy, hogy sebészeti úton nagyobbá teszik a mellüket, de az a tény, hogy az utóbbi 15-20 évben ilyen növekedésnek indult ez a szépészeti beavatkozás, azt jelzi, hogy valamilyen divatirányzatról lehet szó.

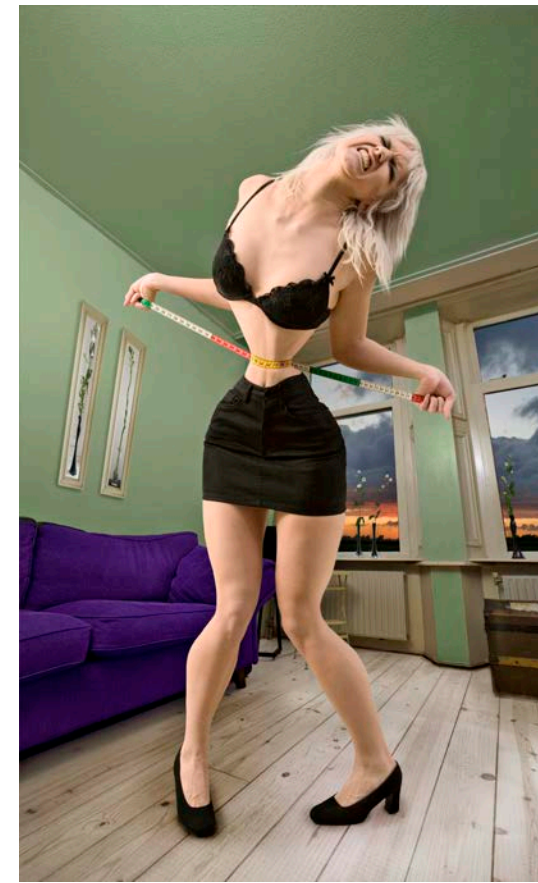
A női testrészek természetes méretének és arányainak elutasítása és a mesterségesen megváltoztatott testrészek erotizációja akkor képes tömeges méreteket ölteni s divattá válni, ha ez társas és gazdasági előnyökkel jár együtt. A modern nyugati kultúrákban elterjedt szépészeti gyakorlat néha megdöbbentő párhuzamokat mutat a tradicionális kultúrákban alkalmazott eljárásokkal. Például napjainkban is több mint 70 millió afrikai törzsi társadalmakban élő nő klitorisát metszik ki a házastársi hűség biztosításának egyfajta zálogaként, míg a nyugati társadalmakban a nők egy része önként, esztétikai okokra hivatkozva veti alá magát egy olyan műtétnek, amellyel nemi szervének egy részét, a kisajkakat kisebb méretűre vágják (labiaplastia). A kínai lótuszláb-divat lényege (amely egészen a huszadik századig működött), hogy a leánygyermek lábfejét már két éves koruktól apró cipőbe kényszerítették és bekötötték, hogy a láb mérete ne növekedjen. Ahhoz, hogy a beavatkozás eredményes legyen, a csontokat el kellett törni, a kötözés pedig biztosította, hogy rendellenesen forrjanak össze, ami nagy fájdalommal járt, és visszafordíthatatlan változásokat okozott. Az eredmény 8-10 cm-es, torz lábfej lett, amely különösen erotikus látvány volt a férfiak számára. A női láb mérete a nyugati kultúrákban is a nőiség egyik meghatározó jelzése, ezért egy időben divat volt az ujjak egy részének amputálása, hogy tulajdonosa minél kisebb túsarkú cipőt viselhesen. A lótuszláb és a túsarkú cipő hasonlóan jeleníti meg a kecsesség és a női öntudatosság problematikáját: a vonzeró nem a mozdulatok bájában rejlik, hanem a mozgás önkorlátozásának jutalma.

A nyugati társadalmakban a szépségideállal kapcsolatos médiaüzenetek azt eredményezték, hogy az ideál belsővé válása és tárgyiasító hatása miatt a nők különösen veszélyeztetettek. A szépségipar alapvető üzenete ugyanis az, hogy a természetes női test nem megfelelő, nem elég szép, és különböző praktikákkal – fogyókúrával, testedzéssel és műtéti beavatkozással – meg kell változtatni. A veszély abban rejlik, hogy a nők nem látják át a szépségideálok működésének mechanizmusát, viszonylagosságát (természetesen a férfiak sem), és a médiaüzenetek nyomásának hatására szorongással élik meg saját testük ideáltól való eltérését. Aláásott önértékelésük éppen arra sarkallja őket, hogy szépségipari szolgáltatásokat és termékeket vegyenek (igénybe), amely azonban nem képes helyreállítani a megtépázott énképet, ellenben tartósan fenn tudja tartani a saját magukkal kapcsolatos elégedetlenség érzését, és folyamatos vásárlásra készíti.

Mellbevágó: a szépségért műteni kell

Napjaink női (testtel kapcsolatos) szépségélményével kapcsolatban felmerül egy alapvető ellentmondás: úgy tűnik, hogy valamilyen fizikailag lehetetlen tulajdonság megszerzésére irányul. Az aktuális női szépségideál jól szemlélteti ennek a folyamatnak a valótlán aspektusát: a hatalmas mell és az extrém soványság együtt olyan természetellenes hatást kelt, amit szinte lehetetlen elérni műtéti beavatkozás nélkül.

A női mell zsírszövetének nagysága összefügg a testzsír mértékével, vagyis kizárt dolog a test nagyarányú súlyvesztése (a vékony ideál elérése) mellett a keblek nagy méretének megőrzése (a nagy mellek standardjának eléréséhez). Tehát a jelenlegi női testideál nem egyeztethető össze a nők többségének testalkatával, mert egyszerűen eltér attól. Más szavakkal: a szépségideál és a legtöbb nő testének biológiai jellemzője között olyan nyilvánvaló ellentmondás feszül, amely konfliktusossá teszi a vele való azonosulást. A kutatók szerint a

nagymellű sovány szépségideálnak való megfelelés igénye a nők számára kettős sérülés kockázatát jelentheti: egyszerre kell fogyókúrával és aktív testmozgással a testsúlyt csökkenteni, ugyanakkor a felsőttest gyógyszerekkel vagy sebészi beavatkozással nagyobbra szabni.

A szépségideál hatása tehát nem korlátozódik a testkép formálására (annak zavarára) és a táplálkozással kapcsolatos problémákra, hanem olyan „szabványt” is jelent a nők és férfiak számára, amely a test formájának műtéti úton való megváltoztatását is magában foglalja. Úgy tűnik, hogy az évszázadokkal korábban használt fűző manapság tornagyakorlatokra, diétázásra és plasztikai műtetre cserélhető.

Utóbbiak száma pedig évről évre nő: egészséges nők vetik alá magukat mellnagyobbításnak, ajakfeltöltő Botox-kezelésnek, zsírleszívásnak. A statisztikai adatok azt mutatják, hogy a nők sokkal inkább hajlamosak „belevágni” a kozmetikai műtétbe, mint a férfiak. Más kutatásokban azt találták, hogy az ilyen műtéteken való részvételi hajlandóság összefügg a válaszadó életkorával, saját megítélt vonzerejével,

Ki szeretne nagyobb mellett?

A kutatók különböző mérőszközöket használnak arra, hogy feltárják a kozmetikai műtét iránti hajlandóság mértékét – a legmegbízhatóbbnak a „kozmetikai műtét elfogadása skála” (Acceptance of Cosmetic Surgery Scale, ACSS) tűnik. Ez a teszt a kozmetikai műtétekkel kapcsolatos attitűdök három különböző aspektusát méri. Az egyik az interperszonális aspektus, amely az operációval kapcsolatos énközpontú előnyöket jelenti. A második, a társas aspektus a kozmetikai műtétekkel kapcsolatos döntések hátterében található – társas viszonyokból eredő – motivációt fedi. A harmadik a megfontolás aspektusa, amelyben a megkérdezett a kozmetikai műtéten való részvételének valószínűségéről nyilatkozik. A kérdőívvel eddig végzett vizsgálatok szignifikáns kapcsolatot tártak fel az ACSS alskálák és a testképzavar, a valódi kozmetikai műtétekkel foglalkozó televíziós programok, a Big Five személyiségteszt faktorai, a médiában szereplő hírességek, valamint a materialista, anyagi értékrend között.

a külső megjelenés miatti visszautasítással kapcsolatos érzékenységgel és a negatív testképpel. Meglepő módon a vizsgálatokból az derül ki, hogy a nők nem egy objektív mérőszám (például a testtömegindex) alapján határozzák meg vonzerejüket, hanem testük szubjektív észlelésén keresztül. Érdekes, hogy az eredmények szerint nem a teltebb (tehát a jelenleg kevésbé divatos alakú), hanem éppen a vékonyabb nők mutattak nagyobb hajlandóságot a sebészeti beavatkozásokra. Tehát a pozitív önértékelés és a nők felvértezése a szépségideálokról szóló médiaüzenetekkel szemben azt eredményezheti, hogy átgondoltabb döntéseket tudnak majd hozni a kozmetikai műtéttel kapcsolatban.

Angol kutatók azt vizsgálták, hogy a kozmetikai műtéttel kapcsolatos elfogadó attitűd hogyan függ össze a nemmel, az életkorral, bizonyos személyiségjellemzőkkel (Big Five), az önértékeléssel, a konformitással és a vizsgálati személyek saját megítélt vonzerejével. Eredményeik szerint a nők hajlamosabbak elfogadni testük műtéti úton való szépítését, mint a férfiak, ami valószínűleg a nőkre nehezedő nagyobb szociokulturális nyomás eredménye: szeretnének megfelelni a fizikai tökéletesség ideálképének. Ezenfelül a kutatók arról is beszámolnak, hogy egy sajátos személyiség szerkezet is kirajzolódik, amely összefügg a mesterséges szépsészeti beavatkozás elfogadásával. Akik lelkiismeretesebbek, kevésbé kedvesek és nyitottak, de magasabb érzelmi stabilitással jellemezhetők, nagyobb valószínűséggel fontolgatják a kozmetikai műtétet. Az élményekre való nyitottság hiánya különösen erős prediktora az operációra való hajlandóságnak. Már korábbi kutatások is feltárták a nyitottság személyiségfaktor és a saját megjelenés pozitív értékelése közötti erős pozitív kapcsolatot. A zártsággal jellemzett személyek fizikai megjelenéssel kapcsolatos alacsonyabb önértékelése azzal is magyarázható, hogy kevésbé nyitottak a vonzerő társas konvencióktól független normáira. A magasabb érzelmi stabilitású egyének valószínűleg azért elfogadóbbak a kozmetikai műtéttel, mint neurotikusabb, szorongóbb társaik, mert kevésbé aggdóznak az ilyen beavatkozás lehetséges negatív következményei (például a fájdalom) miatt.

Mit várunk a mellnagyobbítástól?

Az ideálképekkel való rendszeres találkozás megerősíti az emberekben a szépség, a nagymellűség/soványság és a társas előnyök közötti asszociációs kapcsolatot. Egy vizsgálat résztvevői arról számoltak be, hogy fontos és pozitív változást remélnek attól, ha megjelenésüket a médiában szereplő ideális nők képére formálják. Elvárásaik között a társas kapcsolatok terén való ügyesség, a boldogabb élet, a munkalehetőségek javítása és a sikeresebb szerelmi kapcsolatok szerepeltek. A szépség eszményi képének hangsúlyozása és a vele összekapcsolódó nyereség reménye az ideál elfogadását vagy belsővé válását eredményezi. A mellnagyobbítás és a vékonyság ideáljának belsővé válása azt jelenti, hogy az egyén elfogadja a „vékony szépség” társas mércéjét, mint saját személyes standardot, és viselkedésében is arra összpontosít, hogy közelítsen

ehhez a modellhez. Az a nő, aki sajátjának tekinti a kultúrája által közvetített szépségideált – tehát olyan szeretne lenni –, sokkal sérülékenyebben éli meg az ideál negatív következményeit, mint az, aki független tudott maradni az eszményképtől. A nyugati kultúrákban a nők nem tudják kivédeni a külső megjelenést hangsúlyozó szépségideálokkal való találkozást, egy vizsgálatban mégis magasabb szintű haragot, szorongást, depressziót és saját kinézettel kapcsolatos elégedetlenséget mértek azoknál a nőknél, akik a soványság ideálképét magukévá tették és nem látták szépnek, kívánatosnak a testüket, s a külső megjelenésre fókuszáló tévéműsorokat néztek. Például egy felnőtt dolgozó nők körében végzett kutatás során azt találták, hogy akik inkább sajátjuknak tekintették a szépségideált (vagyis azonosultak vele), erősebb szorongást mutattak a sovány ideálkép médiában történt bemutatása után, mint azok, akiknél a soványság-ideálnak való megfelelés érzése alacsonyabb volt.

A kutatások azt mutatják, hogy a vékonyság ideálképének belsővé válása – saját magunk tárgyként észlelésén keresztül – olyan káros hatást gyakorol az egyénre, mint a negatív testkép, vagy a nők és lányok étkezési problémái (anorexia, bulimia). Ugyanakkor a soványság ideáljának internalizálása nem csupán a média hatására alakul ki. Egy vizsgálatban azt találták, a szülői visszajelzés igen fontos szerepet tölt be abban, hogy a kiskamasz lányok milyen mértékben azonosulnak a szociokulturális szépségideállal, és milyen attitűdöt alakítanak ki a fizikai megjelenéssel kapcsolatban. Egy másik tanulmány szerint már az általános iskolás korú lányok saját testtel kapcsolatos önértékelésére is hatással van az anya fogyókúrázása, illetve az, ha a szülők aggdóznak testsúlyuk miatt. Természetesen a kortársaknak is egyre nagyobb szerepe van abban, hogy egy serdülő lány milyennek látja magát – a kortársak véleménye és a velük való folyamatos összehasonlítás mély hatást gyakorol testképére.

Dr. Meskó Norbert – pszichológus, a Pécsi Tudományegyetem docense, az Evolúciós Pszichológia Kutatócsoport munkatársa. Fő kutatási területe a fizikai vonzerővel összefüggő párválasztási preferenciák feltárása.

Hiányos és pontatlan tájékoztatás

A vaginális plasztikai műtétek egyre népszerűbbek a nők körében, akik ezekkel a beavatkozásokkal kedvükre alakíthatják nemi szervüket. Jelenleg a vagina-fiatalító és G-pont növelő műtétek, valamint a kisajakplasztika a legnépszerűbb beavatkozások. A University College London (UCL) Nőgyógyászati Intézetének tudósai szerint azonban a vaginális szépsészeti beavatkozásokról az interneten elérhető információk a legjobb esetben is hiányosak és sokszor pontatlanok, ami akár veszélyes is lehet a nőkre nézve. Eredményeikkel arra szeretnék ösztönözni az egészségügyi hatóságokat, minél előbb dolgozzanak ki irányelveket ezekre a műtétekre vonatkozóan, hogy a nők az információk birtokában felelős döntést tudjanak hozni.

A kutatás során interneten kerestek rá 10 olyan brit és amerikai privát klinika címére, amelyek intim plasztikai beavatkozásokat kínáltak nőknek. A weboldalon található információkat 16 szempont szerint osztályozták, s mindegyiknél komoly hiányosságok mutatkoztak a tájékoztatás terén – elsősorban a műtétek részletes és pontos leírását, valamint a kockázatok említését hiányolták a tudósok.

A klinikák összesen 72 beavatkozást írtak le, de egységes terminológia hiányában lehetetlen volt meghatározni, mely elnevezések jelölnek azonos műtéteket. Szinte mindenhol problémaként említették a nagyobb méretű kisajkak, sőt egyes klinikák 'vaginafiatalító' műtétként reklámozták a labioplasztikát, ami 'legalább olyan fontos, mint a ráncfelvarrás'. A műtéti leírás szerint a kisajakplasztika után a kisajkak 'karcsúbbak' és 'vonzóbbak' lesznek. Három weboldalon még azt is megemlítették, hogy e műtét javítja a személyes higiéniát és csökkenti a fertőzések kialakulásának esélyét, ami teljességgel abszurd. A weboldalak nagy része a szexuális élet felpezsdülésével reklámozta ezeket a beavatkozásokat. Egyes oldalakon szűzhártya-helyreállító műtétet is kínáltak, ami az ajánlások szerint 'növeli az önbizalmat' és biztosítja, hogy a nászéjszakán a nő 'emelt fejjel állhasson férje elé'.

Mindössze két weboldalon esett szó a sikeres beavatkozások számáról és bár mind a tíz klinika említette, hogy előfordulhatnak komplikációk a műtét során, négy ezek közül egyáltalán nem közölt további információkat az esetleges veszélyekről, a másik hat pedig elhanyagolhatóan írta le a komplikációk esélyeit.

Egyik weboldalon sem voltak korhatárhoz kötve a beavatkozások, ami különösen annak fényében meglepő, hogy a nemi szervek anatómiai felépítése egy életen át változik. „Ezek a klinikák kizárnak a nők alapvető félelmeit, amelyeket sokkal hatékonyabban lehetne kezelni pszichológiai tanácsadással és bőrápoló krémekkel” – fogalmaznak a tudósok.

Egyre több nő plasztikáztatja a felkarját

A Plasztikai Sebészek Amerikai Társaságának adatai alapján az elmúlt évtizedben több mint 4 százalékkal emelkedett azoknak a nőknek a száma, akik felsőkarjuk feszesebbé tételére vágnak. Míg 2000-ben még csupán alig több mint 300 nő kért ilyen műtétet, addig tavaly ez a szám már a 15 000-et is meghaladta. A felsőkar rendbetétele jelenthet csupán zsírleszívást, de műtétet is, amikor is a feleslegessé vált bőrt eltávolítják a karról. Amint arról Gregory Evans, a Társaság elnöke beszámolt, sok nő számára a karja jelenti az egyik legproblémásabb területet, amin a diéta és a torna mellett a zsírleszívás, valamint a bőreltávolítás is sokat segíthet. Arra a kérdésre, hogy miért emelkedett meg ennyire ezeknek a plasztikai műtéteknek a száma, nem tudnak pontos választ adni a szakemberek, ám a sztárok hatása minden bizonnyal itt is érezhető. Az úgynevezett brachioplasztikai eljárás során könnyektől hónaljig végeznek bemetszést a szakemberek, mely után egy állandó, látható sebhely marad a páciensen, ám a legtöbben úgy vannak vele, hogy inkább elviselik ezt, mint lógó felkarjukat. Dr. David Reath, a Társaság munkatársa úgy véli, bármelyik módszer mellett dönt is valaki, a tartós eredmény érdekében a diétát és a mozgást nem úszhatja meg.